

Số: /TTr-UBND

Lai Châu, ngày tháng năm 2025

DỰ THẢO

TỜ TRÌNH

Dự thảo Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND, ngày 20/9/2022 của HĐND tỉnh Lai Châu, Quy định chính sách khen thưởng, hỗ trợ đối với tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số trên địa bàn tỉnh Lai Châu

Kính gửi: Hội đồng Nhân dân tỉnh Lai Châu

Thực hiện quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật, Ủy ban nhân dân tỉnh kính trình Hội đồng Nhân dân tỉnh dự thảo Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND, ngày 20/9/2022 của HĐND tỉnh Lai Châu, Quy định chính sách khen thưởng, hỗ trợ đối với tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số trên địa bàn tỉnh Lai Châu như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH VĂN BẢN

1. Cơ sở chính trị, pháp lý

- Căn cứ Luật Tổ chức chính quyền địa phương ngày 19 tháng 02 năm 2025;
- Căn cứ Hướng dẫn số 15-HD/UBKTTW ngày 20/3/2025 của Ủy ban Kiểm tra Trung ương về sửa đổi, bổ sung Hướng dẫn số 05-HD/UBKTTW về thực hiện một số điều trong Quy định số 69-QĐ/TW của Bộ Chính trị về kỷ luật tổ chức đảng, đảng viên vi phạm đã quy định: Không xem xét xử lý đối với hành vi vi phạm quy định tại khoản 2 Điều 1 Pháp lệnh số 08/2008/PL-UBTVQH12 ngày 27 tháng 12 năm 2008 sửa đổi Điều 10 của Pháp lệnh dân số năm 2003 “Sinh một hoặc hai con, trừ trường hợp đặc biệt do Chính phủ quy định”. Việc chính thức không xem xét xử lý kỷ luật đối với hành vi sinh con thứ ba trở lên đối với đảng viên cho thấy sự thay đổi cơ bản trong quan điểm chính trị của Đảng, từ đó mọi chính sách, bao gồm cả khen thưởng, hỗ trợ cần được điều chỉnh để phù hợp chủ trương của Đảng;
- Căn cứ Kết luận số 149-KL/TW ngày 10/4/2025 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh thực hiện Nghị quyết số 21-NQ/TW của Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về công tác dân số trong tình hình mới; Bộ Chính trị yêu cầu các cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền, địa phương và ngành y tế cần thực hiện “chuyển trọng tâm chính sách dân số từ kế hoạch hóa gia đình sang dân số và phát triển”, “rà soát, sửa đổi, bổ sung các quy định pháp luật về số con được sinh phù hợp với quan điểm về dân số và phát triển”;

- Căn cứ Pháp lệnh số 07/2025/UBTVQH15 ngày 03/6/2025 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội sửa đổi, bổ sung Điều 10 của Pháp lệnh Dân số đã bãi bỏ quy định “Sinh một hoặc hai con, trừ trường hợp đặc biệt do Chính phủ quy định” tại Pháp lệnh Dân số năm 2003 (đã được sửa đổi, bổ sung năm 2008). Đồng thời quy định mới cho phép mỗi cặp vợ chồng, cá nhân được “Quyết định về thời gian sinh con, số con và khoảng cách giữa các lần sinh phù hợp với lứa tuổi, tình trạng sức khỏe, điều kiện học tập, lao động, công tác, thu nhập và nuôi dạy con của cặp vợ chồng, cá nhân trên cơ sở bình đẳng”.

Sự thay đổi này đã chính thức bãi bỏ quy định về số con tối đa, chuyển quyền quyết định về số con cho cặp vợ chồng, cá nhân. Do đó, các chính sách khen thưởng dựa trên việc tuân thủ quy định “sinh con đúng chính sách dân số” theo Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND, đã không còn cơ sở pháp lý để tiếp tục duy trì thực hiện.

2. Cơ sở thực tiễn

- Mức sinh trên cả nước đã có xu hướng giảm liên tục trong thời gian qua. Từ mức sinh thay thế, 2,11 con/phụ nữ (năm 2021), xuống 2,01 con/phụ nữ (năm 2022), xuống 1,96 con/phụ nữ (năm 2023) và 1,91 con/phụ nữ (năm 2024). Đây là mức sinh thấp nhất trong lịch sử và dự báo tiếp tục giảm.

- Mức sinh thấp kéo dài sẽ tác động trực tiếp, sâu sắc tới quy mô, cơ cấu dân số và để lại nhiều hệ lụy cho xã hội. Thiếu hụt dân số trong độ tuổi lao động dẫn đến nguy cơ suy giảm tăng trưởng kinh tế là hệ lụy đáng lo ngại nhất. Dự báo từ năm 2039, Việt Nam sẽ kết thúc thời kỳ dân số vàng và đến năm 2042, quy mô dân số trong độ tuổi lao động sẽ đạt đỉnh (72,8 triệu) trước khi giảm dần. Việc giảm quy mô dân số trong độ tuổi lao động sẽ ảnh hưởng lớn đến năng suất lao động và tăng trưởng kinh tế. Bên cạnh đó mức sinh thấp kéo dài sẽ đẩy nhanh tốc độ già hóa dân số; Việt Nam dự kiến sẽ bước vào giai đoạn dân số già từ năm 2036, khi 14% dân số trên 65 tuổi. Đến năm 2056, Việt Nam sẽ trở thành dân số siêu già với 21% dân số trên 65 tuổi.

- Tương tự xu hướng chung của cả nước, Tổng tỷ suất sinh trên toàn tỉnh Lai Châu đã có xu hướng giảm liên tục trong thời gian qua, đến năm 2024 mức sinh bình quân trên toàn tỉnh đã giảm xuống còn 2,2 con/phụ nữ (đạt mức sinh thay thế theo mục tiêu của Nghị quyết) trong đó: Có 6 huyện, thành phố mức sinh đã giảm xuống dưới mức sinh thay thế là (thành phố Lai Châu 1,74 con/phụ nữ, Than Uyên 1,75 con/phụ nữ, Tân Uyên 1,93 con/phụ nữ, Tam Đường 1,99 con/phụ nữ, Sìn Hồ 2,09 con/phụ nữ; Mường Tè 2,02 con/phụ nữ). Điều này cho thấy các chính sách khuyến khích giảm sinh, hạn chế số con trên địa bàn tỉnh cần được thay đổi để phù hợp với xu hướng biến động dân số trên thực tiễn.

- Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND được Hội đồng nhân dân tỉnh ban hành vào năm 2022 với mục đích khuyến khích, động viên các tập thể và cá nhân thực hiện tốt chính sách dân số, nhằm giảm mức sinh và giảm tỷ lệ phụ nữ sinh con thứ

ba trở lên. Theo đó, toàn bộ các nội dung khen thưởng, hỗ trợ của Nghị quyết đều gắn liền với điều kiện “không sinh con thứ ba trở lên hoặc không sinh con vi phạm chính sách dân số”. Tuy nhiên, các văn bản của Đảng và pháp luật của Nhà nước hiện hành đã chính thức bãi bỏ quy định “sinh một hoặc hai con” và không còn xem xét xử lý kỷ luật đối với hành vi sinh con thứ ba trở lên.

- Việc tiếp tục duy trì thực hiện Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND sẽ tạo ra sự mâu thuẫn trong việc thực hiện chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về công tác dân số trong tình hình mới (chuyển trọng tâm chính sách dân số từ kế hoạch hóa gia đình sang dân số và phát triển). Điều này dẫn đến sự thiếu nhất quán trong việc xác định đối tượng để thực hiện chính sách khen thưởng, hỗ trợ trên thực tiễn (tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số) và gây khó khăn cho các địa phương trong việc triển khai chính sách.

Để đảm bảo tính thống nhất, đồng bộ tránh mâu thuẫn trong hệ thống pháp luật. Việc ban hành Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND ngày 20/9/2022 của HĐND tỉnh Lai Châu quy định chính sách khen thưởng, hỗ trợ đối với tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số trên địa bàn tỉnh Lai Châu là rất cần thiết, phù hợp với quy định của pháp luật hiện hành và đúng thẩm quyền.

II. MỤC ĐÍCH BAN HÀNH, QUAN ĐIỂM XÂY DỰNG DỰ THẢO VĂN BẢN

1. Mục đích ban hành Nghị quyết

Ban hành Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND, ngày 20/9/2022 của HĐND tỉnh Lai Châu, Quy định chính sách khen thưởng, hỗ trợ đối với tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số trên địa bàn tỉnh Lai Châu để đảm bảo tính thống nhất, đồng bộ của hệ thống văn bản quy phạm pháp luật, tránh mâu thuẫn giữa các quy định của địa phương với chủ trương, chính sách mới của Đảng và pháp luật của Nhà nước; đồng thời hướng tới mục tiêu chuyển trọng tâm chính sách dân số từ kế hoạch hóa gia đình sang dân số và phát triển theo nội dung Kết luận số 149-KL/TW ngày 10/4/2025 của Bộ Chính trị.

2. Quan điểm xây dựng dự thảo Nghị quyết

Đảm bảo tính thống nhất, đồng bộ của hệ thống văn bản quy phạm pháp luật; các văn bản quy phạm pháp luật của địa phương phải phù hợp và thống nhất với các văn bản của Đảng và pháp luật của Nhà nước ở cấp Trung ương.

Chuyển trọng tâm chính sách dân số từ kế hoạch hóa gia đình sang dân số và phát triển với mục tiêu toàn diện hơn, không chỉ tập trung vào kiểm soát quy mô dân số mà còn hướng tới nâng cao chất lượng dân số, phát huy lợi thế cơ cấu dân số vàng, thích ứng với quá trình già hóa dân số và kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh.

III. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG DỰ ÁN, DỰ THẢO VĂN BẢN

Sau khi trình đề nghị xây dựng Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND, ngày 20/9/2022 của HĐND tỉnh Lai Châu, Quy định chính sách khen thưởng, hỗ trợ đối với tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số trên địa bàn tỉnh Lai Châu, được Ủy ban nhân dân tỉnh cho phép tại Công văn số 5578/UBND-VX ngày 19/9/2025 của UBND tỉnh về việc đề nghị xây dựng Nghị quyết của Hội đồng nhân dân tỉnh lĩnh vực y tế, Ủy ban nhân dân tỉnh đã giao cho Sở Y tế chủ trì, phối hợp với các cơ quan có liên quan tổ chức soạn thảo dự thảo Nghị quyết.

Dự thảo Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND, ngày 20/9/2022 của HĐND tỉnh Lai Châu, Quy định chính sách khen thưởng, hỗ trợ đối với tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số trên địa bàn tỉnh Lai Châu, đã được cơ quan chủ trì soạn thảo tổ chức lấy ý kiến tham gia của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Lai Châu; Các cơ quan chuyên môn thuộc UBND tỉnh và các cơ quan, tổ chức khác có liên quan trên địa bàn tỉnh. Toàn bộ nội dung, hồ sơ dự thảo Nghị quyết đã được đăng tải lên mục “LẤY Ý KIẾN VĂN BẢN DỰ THẢO” trên Cổng thông tin điện tử tỉnh Lai Châu địa chỉ <https://laichau.gov.vn> từ ngày tháng năm 2025 đến ngày tháng năm 2025 và trên Trang thông tin điện tử của Sở Y tế tại địa chỉ: <http://soyte.laichau.gov.vn> từ ngày tháng năm 2025 đến ngày tháng năm 2025. Đồng thời, dự thảo Nghị quyết đã được cơ quan chủ trì soạn thảo xin ý kiến thẩm định của Sở Tư pháp tại Báo cáo thẩm định /BC-STP ngày tháng năm 2025.

Dự thảo Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND, ngày 20/9/2022 của HĐND tỉnh Lai Châu, Quy định chính sách khen thưởng, hỗ trợ đối với tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số trên địa bàn tỉnh Lai Châu đã được Ủy ban nhân dân tỉnh thông qua tại phiên họp UBND tỉnh ngày tháng năm 2025.

IV. BỐ CỤC VÀ NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA DỰ THẢO VĂN BẢN

1. Phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng

a) Phạm vi điều chỉnh

Bãi bỏ chính sách khen thưởng, hỗ trợ đối với tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số trên địa bàn tỉnh.

b) Đối tượng áp dụng

- Thôn, bản, tổ dân phố, khu phố; xã, phường thực hiện tốt công tác dân số.
- Nhân viên y tế thôn, bản, tổ dân phố, khu phố kiêm nhiệm vụ cộng tác viên dân số.
- Công dân Việt nam cư trú trên địa bàn tỉnh Lai Châu thực hiện tốt công tác dân số.

2. Bố cục của dự thảo văn bản

Dự thảo Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND được bố cục thành 02 điều: Điều 1. Bãi bỏ toàn bộ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND, ngày 20/9/2022 của HĐND tỉnh Lai Châu, Quy định chính sách khen thưởng, hỗ trợ đối với tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số trên địa bàn tỉnh Lai Châu; Điều 2. Quy định điều khoản thi hành của Nghị quyết.

3. Nội dung cơ bản

Điều 1. Bãi bỏ toàn bộ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND, ngày 20/9/2022 của HĐND tỉnh Lai Châu, Quy định chính sách khen thưởng, hỗ trợ đối với tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số trên địa bàn tỉnh Lai Châu.

Điều 2. Điều khoản thi hành

Nghị quyết có hiệu lực từ ngày 01 tháng 01 năm 2026.

V. DỰ KIẾN NGUỒN LỰC, ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM CHO VIỆC THI HÀNH VĂN BẢN VÀ THỜI GIAN TRÌNH BAN HÀNH

1. Dự kiến nguồn lực

Chi phí hỗ trợ người dân thực hiện dịch vụ kế hoạch hóa gia đình đã được Bộ Y tế xây dựng đảm bảo trong chương trình mục tiêu chăm sóc sức khỏe, dân số và phát triển giai đoạn 2026-2035.

Việc bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND không phát sinh thêm kinh phí và nguồn lực để thực hiện. Ngược lại, việc bãi bỏ Nghị quyết sẽ giúp quản lý và sử dụng hiệu quả hơn nguồn ngân sách nhà nước; nguồn kinh phí dự kiến đã được phân bổ cho việc khen thưởng, hỗ trợ của Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND có thể được sử dụng để thực hiện các nhiệm vụ khác phù hợp với các vấn đề mới phát sinh trong công tác dân số tại tỉnh như: kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh, chăm sóc sức khỏe người cao tuổi, hỗ trợ thực hiện dịch vụ sàng lọc trước sinh, sơ sinh, tư vấn khám sức khỏe tiền hôn nhân nhằm nâng cao chất lượng dân số.

2. Điều kiện đảm bảo cho việc thi hành nghị quyết

Đảm bảo sự đồng thuận của các cấp lãnh đạo và nhân dân trên địa bàn tỉnh: Trong quá trình xây dựng và ban hành nghị quyết cần tăng cường công tác truyền thông vận động; tổ chức các buổi hội thảo, tuyên truyền rộng rãi trên các phương tiện thông tin đại chúng để người dân hiểu về sự thay đổi trong chính sách dân số, từ kế hoạch hóa gia đình sang dân số và phát triển, và sự cần thiết của việc bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND để phù hợp với chủ trương mới của Đảng và chính sách pháp luật Nhà nước.

Đảm bảo sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan, đơn vị liên quan để việc triển khai Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND được thông suốt, không gây gián đoạn trong công tác dân số và phát triển của tỉnh.

Sau khi Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND được ban hành, cần sớm xây dựng và ban hành các văn bản hướng dẫn mới về công tác

dân số và phát triển, đảm bảo các hoạt động trong công tác dân số được triển khai toàn diện, kịp thời, hiệu quả, phù hợp với định hướng mới của Trung ương.

3. Dự kiến thời gian trình ban hành nghị quyết

Dự kiến trình ban hành Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND tại Kỳ họp thứ tháng năm 2025 của Hội đồng nhân dân tỉnh Lai Châu khóa XV.

Trên đây là Tờ trình về dự thảo Nghị quyết bãi bỏ Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND, ngày 20/9/2022 của HĐND tỉnh Lai Châu, Quy định chính sách khen thưởng, hỗ trợ đối với tập thể, cá nhân thực hiện tốt công tác dân số trên địa bàn tỉnh Lai Châu, UBND tỉnh xin kính trình Hội đồng nhân dân tỉnh xem xét, quyết định.

Xin gửi kèm theo Tờ trình này các tài liệu:

- (1) Dự thảo Nghị quyết;
 - (2) Báo cáo tổng kết việc thực hiện Nghị quyết số 40/2022/NQ-HĐND;
 - (3) Bản so sánh, thuyết minh nội dung dự thảo;
 - (4) Báo cáo thẩm định dự thảo nghị quyết;
 - (5) Báo cáo tiếp thu, giải trình ý kiến thẩm định;
 - (6) Báo cáo tiếp thu, giải trình ý kiến góp ý của các cơ quan tổ chức;
 - (7) Bản sao ý kiến góp ý của các cơ quan tổ chức có liên quan;
- Ủy ban nhân dân tỉnh kính trình Hội đồng nhân dân tỉnh xem xét, quyết định./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- TT. Tỉnh ủy;
- TT. HĐND, UBND tỉnh;
- Các Đại biểu Quốc hội tỉnh;
- Các Đại biểu HĐND tỉnh;
- Lưu: VT, VX.

**TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
CHỦ TỊCH**

Lê Văn Lương